

Pariški brzovlak je iztiril vsled povodnji. Nesreča je zahtevala 7 mrtvih in 30 ranjenih.

Brzovlak je smrtno povozil na kolo-dvoru v Laškem uradnico Vido Primožič.

Težka poškodba rudarja. Pri sklapljanju vozičkov je pritisnilo v Trbovljah v jami ob zid rudarja Ludvika Zavrla. S težkimi notrajnimi poškodbami so ponesrečenega prepeljali v ljubljansko bolnico.

Nesreča rudarja. V Breznem pri Zidanem mostu je podsulo pri delu v rudniku rudarja Alojzija Ferline ter mu zlomilo desno nogo.

Zopet žrtev brezmejne podivjanosti. V Drenovcu nad Krškem ob Savi se je vršil v goricah Alojza Dimca iz Senuš poboj med fanti tik pred božičnimi prazniki. Jožef Janko iz Arta jo je ob tej priliki tako skupil s kolom, da je umrl na Štefanovo na posledicah udarcev v bolnici v Krškem. Orožniki so zaprli napadalce, ki so zagrešili uboj v vinjenosti in vsled vse obsodbe vredne surovosti.

Z nožem iz zasede. 22letni kmečki fant Franc Avsec iz vasi Dolže pri Novem mestu se je podal k mlinarju Al.

Turku v Sele po zmletu zmes. Na povratku je bil v noči iz zasede napaden od nekega kočarja, ki ga je tako obdelal z nožem, da so ga morali prepeljati v bolnico usmiljenih bratov v Kandijo.

Smrtna nesreča s plinom iz oglja. V Domžalah na Kranjskem se je podala natakarka gostilničarja Marincija v noči k počitku in si prinesla v sobo v velikem loncu oglje, katerega je podnetila, da bi se ogrela. Natakarko Alojzijo Grabner iz Bele pri Spitaliču so našli drugo jutro mrtvo. Zastrupilo jo je udiševanje plina, ki je prihajal iz tlečega oglja.

Vlak je smrtno povozil dne 1. januarja na postaji Vižmarje-St. Vid pri Ljubljani mizarskega pomočnika Henrika Podobnika iz Podgore pri St. Vidu.

Vola, ki sta tehtala 2200 kg, je ubil zadnje dni mesar Josip Moršer v Kočevju.

Kazen za uboj žene. Dne 15. oktobra sta se nameravala zakonska Anton in Terezija Maznik iz Podul pri Reki lo-

čiti in se je odpravljajal mož k notarju v Krško. Pred odhodom je došlo med obema do prepira, ker žena ni hotela skuhati zajtrka in je še moža nahu-lila, naj le gre, kamor hoče in naj se ji ne prikaže več pred oči. Ta odgovor je Maznika tako razljutil, da je pobil ženo s kolom na smrt. Novomeški senat je obsodil skesanega obtoženca dne 30. dec. na 1 leto in 6 mesecev ječe in na triletno zgubo častnih pravic.

Novo 1000dinarske bankovce bo izdala naša narodna banka. Zamenjava bo pričela dne 1. januarja 1933.

Tvrdka R. I. Petek v Ptuj, nasproti pošte, priporoča svojo bogato zalogo stekla in porcelana vseh vrst po najnižji ceni in želi vsem čitateljem srečno in veselo novo leto!

Pomanjkanje spanja je največkrat posledica nervoznega stanja. Stalno negovanje telesa s Fellerjevim blagodišečim Elsafluidom, tem že skozi 35 let preizkušenim domačim sredstvom in kozmetikom, vedno pomaga. Poskusna steklenica stane 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 58 Din brez nadaljnjih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatr 341, Sav. banov.

★

Tri bratje — tri vlomilci.

Štefan, Pavel in Franc Bojec, sinovi posestnika Bojca v Dolenji vasi pri Ribnici na Kranjskem, so bili v domačem kraju celo na dobrem glasu.

Od lanske pomladi naprej so se vršile po Ribniški dolini tatvine, vlomi in celo ropi, da je bilo prebivalstvo v neprestanem strahu. Strahovalce kmečkega prebivalstva so slednjič le razkrinkali orožniki, ki so napravili pri Bojevčevih hišno preiskavo. Našli so celo vrsto ukradenih reči, katere so nosili z zločinskih potov domov trije zgoraj imenovani bratje.

Obtožnica je očitala Francu Bojecu, da je že avgusta 1930 v Dolenji vasi ukradel 1000 Din vredno kolo. Brata Pavel in Štefan sta dne 23. februarja vlomila v zaklenjeno hišo Antona Zobca

Zasmehovani iznajditelji.

Malo je iznajditeljev, ki bi ne bili izpostavljeni najgršemu zasmehu sodobnikov; med tem, ko jim vijejo potomci vence priznanja ter zahvale. — Usoda iznajditeljev! Tudi danes ni prav nič drugače.

Ko je bila iznajdena parna lokomotiva, se je krohotal celi svet. Nastopali so učenjaki, ki so za las natančno dokazovali, da je trajno premikanje železnih koles po železnih tračnicah popolnoma izključeno. Da je premikanje s pomočjo pare nemogoče, je dokazal francoski fizik Bemoulli. Njegovo nalogo je nagradila pari-

Pavel Keller:

„Skrivnostni studenec“

Roman.

Poslovenil dr. Ivan Dornik.

Ples.

Ob samotni veliki cesti, ki je peljala iz mesta v eno miljo oddaljeno vas Podbreg, je stala v lepi dolinici med gozdovi, daleč od sveta, očeta Blažuna »Gostilna pri stari lipi«. Med tednom je prihajalo tja malo gostov, le kakšen voznik, drvarji, gozdar in vsak tretji dan pismo-voja. Oče Blažun je bil ljudomil človek, zato je želel, naj pošiljajo pošto le dvakrat v tednu, v slabem vremenu pa sploh ne.

Danes sta bila pri »Lipi« vrvež in ukanje. Blažun je bil oznanil v krajevnem listu velike kolone in »imeniten« ples. In ker je bilo lepo vreme, je drlo ljudstvo tja na omnibusih, na lojtrskih vozovih in na kolesih; nekateri so prihajali tudi peš.

Pri eni izmed miz so sedeli nadučitelj Podobnik, posestnik Meden in lep fant, Jernej Bogatec.

»Zakaj pa ti nič ne plešeš, Jernej?« je vprašal stari učitelj.

Fant je mračno odgovoril:

»Prišel sem s plesišča, kjer je sedela pri blagajni smrt sama in vabila na ples. Tam so godli vse drugačni basovi, vreščali drugačni piski, plesali in se vrtinčili mrlič. To divje plesanje takoj po vojni pa se mi gabi; zdi se mi, kakor da copotajo po grobovih. Nekdo je bil izračunal, kako dolgo bi bilo dvoredje, sestavljeno iz grobov Nemcev, ki so padli v svetovni vojni, če bi čelo groba merilo le meter. Petnajst ur bi potreboval najhitrejši vlak, da bi prevozil to strahotno pot. In ti ljudje tukaj še plešejo!«

Stari učitelj je rekel mehko:

»Jernej, ne sodi tako strogo. Ljudje so žejni veselja, hlepe po življenju, gibanju, plesu in radosti po vseh teh strahotah, trpljenju, ki so ga morali prestat. Pomisli vendar, da so bili vsi ti mladi ljudje opeharjeni za skoraj pet let svojega

v Dolenji vasi, kateremu sta ukradla 6800 Din v gotovini ter dve hranilni knjižici s skupnimi vlogami 43.000 Din. Obe knjižici sta pozneje zavrgla. Mesece julija je vdrl France v hišo Jakoba Mrharja v Dolenji vasi in mu odnesel 1230 Din gotovine. V noči na 23. avgusta sta brata Štefan in France vlomila v Rakitnici v hišo Janeza Grebenca in sta mu odnesla nekaj cigaret in denarja v skupni vrednosti 118 Din. Vrh tega sta izvršila še celo vrsto drugih vlomov in tatvin. V noči na 11. septembra so vsi trije v Kotu vdrl v hišo sester Ane Mrharjeve in Marije Lovšinove ter zahtevali od njih denarja. Grozili so jima

tudi z revolverjem, nožem in kolom. Dobili so 600 Din gotovine, 3 pare zlatih uhanov, 2 zlatnika, 1 revolver in nekaj jestvin.

Vlomilska trojica je dajala dne 30. m. m. odgovor za svoja dejanja pred senatom v Novem mestu in tudi priznala očitane jim zločine. Senat je obsodil Štefana Bojca na 3 leta in 6 mesecev robije ter na izgubo državljskih pravic za dobo 5 let. Pavla Bojca na 2 leti in 1 mesec robije ter na izgubo državljskih pravic za dobo 3 let, in Franca Bojca na 3 leta in 3 mesece robije ter na izgubo častnih državljskih pravic za 5 let.

DRUŠTVENE VESTI

Remšnik. Spominska prireditev turških vpadov v naše kraje je pokazala našo javnost v dobri luči. Mnogo mladine in odraslih se je udeležilo in igralci ter igralke so tekmovali, kdo bo imel boljše turško uniformo ter po duhoviti igri »Turški križ« pokazal turške in naše prednike v boju za kulturo polumesca in sv. križa. — Na praznik sv. Treh kraljev pa priredimo igro za naše izseljence. Vabimo vse domačine in sosede! Ravno žalostno stanje sedanjih dni naj nas družijo v skupnem razvedrilu, pa tudi tolažilo zaupanja na božjo pomoč in lastno življenjsko silo. Pridite!

Cirkovce. Pridite gledat »Dve nevesti« od Cv. Golarja, ki jo vprizori bralno društvo 8. januarja!

Črešnjevce pri Slov. Bistrici. Toliko priznanja kot na praznik sv. Štefana že dolgo niso želi fantje in dekleta našega Prosvetnega društva. Priredili so namreč pravo izseljeniško proslavo v spomin slovenskim izseljencem s prav obširnimi programom. Petje slovenskih domoljubnih pesmi po moškem in mešanem pevskem zboru je učinkujoče zadonelo po dvorani. Po deklamaciji pesmi »Slovenski izseljenec«, katero nam je podal mali Lipovšekov Franček, ter po kratki razlagi o pomenu igre

so nastopili naši igralci s pretresljivo igro: »Za srečo v nesrečo«. Že pri prvem dejanju je ostalo malokatero oko suho. Vsa čast fantom in dekletom za izborni podano igro. Ne moremo drugače, kakor da želimo naši agilni in požrtvovalni mladini v Novem letu toliko uspehov na katoliškem prosvetnem polju, kot so ga dosegli v preteklem. Naj Vam ostane tudi v bodoče Vaš kašipet naš nesmrtni blaženi Slomšek.

Sv. Ana v Slov. goricah. Fantje in dekleta Marijine družbe so Marijin praznik proslavili s skupnim sv. obhajilom in akademijo. Lepo sta govorila brata Simonič, kako naj dajejo fantje in dekleta Marijine družbe drugim lep vzgled in kako srečni bodo, ako ostanejo zvesti Mariji vodnici. — Na Štefanovo je naša mladina vprizorila ganljivo igro »Za srečo v nesrečo« ob prav lepi udeležbi. Ob enem je bil občni zbor katoliškega prosvetnega društva. Na praznik sv. Treh kraljev po večernicah pa bo občni zbor fantovskega odseka. Fantje, pridite v prav obilnem številu!

Ptujska gora. Na praznik sv. Treh kraljev priredi katoliško prosvetno društvo »Slavček« na Ptujski gori igro »Tri sestre« od dr. Kreka. Pridite, začetek ob treh popoldne.

Velika Nedelja. Smolo smo imeli. Vsa fara je že težko čakala na igro »Črna žena«, ki bi jo morali igrati na Štefanovo, pa nam je ta preklicani revmatizem nagnal glavnega igralca v posteljo, ki pa se ga je kot fant od fa-

re kmalu otresel. Ker je imel v boleznih dovolj časa za študirati, pravi, da bo njegov »Štefulček« za sv. Treh kraljev še sijajnejši, kot bi bil na Štefanovo. Za to vsi na sv. Treh kraljev v društveno dvorano. Vstopnice dobite že x. četrtek popoldne v kaplaniji.

Polzela. Na splošno željo občinstva ponovi Katoliško prosvetno društvo igro »Mlinarjev Janez« na sv. Treh kraljev dan v Prosvetnem domu. Začetek ob treh popoldne. Vstopnice se dobijo v predprodaji pri gospej Heleni Cizejevi. Vljudno vabi odbor.

Trnovlje pri Celju. Godbeni odsek »Slavček« priredi dne 8. januarja igro »Mlinar in njegova hči«.

Sv. Križ tik Slatine. Fantovski odsek prosvetnega društva Slomšek« priredi v nedeljo dne 8. januarja krasno igro tridejanko »Pri kapelici«.

Priznanje pljanega sovjetskega uradnika.

V Berlinu je izšla knjiga inženirja-mehanika dr. Kristijana Hetzl z imenom: »Berlin — Moskva — Lubjanka.« List »Vozroždenie« je priobčil iz nje več člankov. V tej knjigi pripoveduje dr. Hetzl med drugimi to-le:

»Brat moje žene, ravnatelj velikega tovarniškega podjetja, je na svojem domu večkrat sprejemal sovjetske trgovske zastopnike v Berlinu. K njemu so prihajali ruski specialisti in uradniki po svojih opravilih. Tudi jaz sem imel večkrat priliko s temi gospodi govoriti o sovjetski industriji.

V začetku so ponavljali vsi — kakor bi bili naučeni — to, češ, kaj mi čitamo v sovjetskih listih, kako naglo raste sovjetska produkcija, kako ženjalno je zamislil Stalin »pjetiletko« itd. Enkrat pa pri nekem obedu, ko smo pili mnogo renskega in mozelskega vina, sta sovjetska uradnika postala z nami bolj odkritosrčna.

Jednemu izmed njih, mlademu sovjetskemu inženiru in komunistu, se je

življenja, za najlepša leta, za mlada leta, ki se ne povrnejo nikoli več! O tistih, ki so bili na bojnem polju, ne bom govoril, usodo teh poznaš ti bolje nego jaz; toda tudi tukaj doma je bilo strašno: pomanjkanje, skrbi, stradanje, dvojno in trojno delo, ki je ležalo na ramah žensk — vsa ta tesnoba polna puščoba življenja. Ni čuda, če sedaj zahteva mlada kri svojo pravico, če se hoče mladina smejeti, plesati, rajati. Zapri mlade konje teden dni v temen hlev, potem pa jih izpusti — videl boš, kako bodo zdijali, potrgali zaprego, zlomili soro, prevrnili voz. Vse to je čisto naravno!

Fant ni odgovoril. Oziral se je po plesalcih z mračnim licem, strmo gledal posebno svojo lepo sestro Katrico. Tedaj je izpregovoril kmet Meden. Bil je to koščen mož s tršatim obrazom. Lasje so se mu ježili nad nizkim čelom, imel je naprej štrlečo brado in mčne lične kosti. V očeh mu je ležala tista prihuljena prežavost, ki je prirojena vsem surovim sebičnejšem in ki je niti tedaj ne morejo prikriti ali jo vsaj ublažiti, če se poskušajo smejeti.

»Najbolj se zopet kratkočas Colnar«, je rekel Meden. »No, saj je bil vedno pravcati petelin, vedno cukren oblizek ženskam!«

»Hudo se mu je godilo v vojni; bil je dvakrat ranjen, kakor je bil dvakrat ranjen in enkrat zasut naš vrli prijatelj Jernej. Oba imata železni križ prvega razreda.« Tako je dejal učitelj.

Meden se je kratko in meketajoče zasmeljal: »Železni križ prvega razreda! To je že nekaj! Zadnjič so menda kockali zanje; kdor je vrgel čez petnajst, ga je dobil.«

Jernej je sedel najprej čisto tiho; nato pa je planil kvišku. Bil je bled ko zid in težko je dihal.

»Meden, pojdite malo z menoj na cesto!«

»Kam naj grem?«

»Obračunala bova! Saj veste, da sem častnik!«

»Šolmošter ste!«

»Častnik sem! Vi, bedni prikrivač, ste nekaj besedičili o železnem križu. Pojdite z menoj na cesto!«

ška akademija; a železnica je kljub temu dokazu vozila. Bemo-ullu parnika se je pisal Lardner. Ta angleški profesor je dokazal znanstveno, da bo poprej mogoče popeljati se na mesec, nego prevoziti s pomočjo parne sile Ocean. Ko je iznašel Benja-min Franklin leta 1740 strelovod, so zlagali nanj in na iznajdbo smešne pesmice in ga zasmehovali, češ, da je ukradel nebu strelo.

Usoda bridkega posmeha je postal deležen francoski inženier Lebon, ki je hotel upeljati v Parizu plinsko razsvetljavo. Njega samega so zaklali 2. dec. 1804, na dan kronanja Napoleona x.

jezik tako razvezal, da je to-le povedal:

»Ne mislite, da smo mi komunisti — idioti. Vemo, da je »pjetiletka« fantastična reč in da je malo realnega v njej. No, Stalin jo je ženjalno zamislil. Ona je dala sovjetski oblasti odmor. Če bi je ne bilo, bi bili že odvrženi. Pod naslovom »pjetiletke« Stalin dobiva denar doma in iz inozemstva. Ko se konča ta »pjetiletka«, začnemo novo »pjeti« ali »desjetiletko« in zopet dobimo čas. A Evropa se bo med tem bolj in bolj pogrezala v brezno, proletarijat se bo zrevolucioniral in bo zrel za odločilni boj z mednarodno buržuazijo. Čas dela za nas. Sami vidite, koliko je sredi vaše buržuazije naših prijateljev in pristašev, koliko je pri nas neplačanih pomočnikov. A koliko plačanih prijateljev po vseh deželah sveta je sredi vaših boljših publicistov, bankirjev, poslancev, senatorjev in diplomatov! Če bi mi obelodanili spisek ljudi, kateri so s tem ali onim plačani od sovjetske vlade, bi svet osupnil. V tem je naša glavna sila. Boste videli, kadar bo zopet proglašena nova »pjet« ali »desjetiletka«, koliko vaših publicistov in učenjakov ji bo posvetilo svoja znanja.«

Takrat sem zapisal te besede v svoj dnevnik. Silno me zanimalo. Vrag vzemi, sem si mislil, če je to res, kar sem slišal — a to vemo, da je »in vino veritas« (v vinu resnica) — potem je buržuazija v reznici obsojena na pogubo. V meni se je porodila strastna želja iti v sovjetsko Rusijo in se na svoje oči prepričati, kakšno je tam življenje in kako se dela »pjetiletka«.

In res je odšel na pot. Odločil se je za črto Moskva — Volga — Kama — Ural — Sibirija itd. Ko je prejel potrebne listine, se je odpeljal v Moskvo. Toda tam ga je zadelo silno razočaranje. Čeka je dala dr. Hetzla kot nemškega špijona zapreti v glasovito ječo Lubjanka v Moskvi. Ravnali so z njim kot tujim podanikom še precej lepo, a grozili so mu, da ga vstrele, in vedno

so zahtevali od njega nek podpis. Dr. Hetzl se je obnašal jako samozavestno, odklanjal je vsak podpis, češ, da ni ničesar zakrivil. Odpeljali so ga celo na Ural v Jekaterinburg, kjer je lužil pri sovjatih eden njegovih sorodnikov. Pa tudi tam so mu grozili in ga mnogo izpraševali, toda dr. Hetzl je bil nevtralen in se je izvrstno držal. To in pa krepko delovanje njegovih sorodnikov na sovjetsko oblast je vplivalo tako, da so dr. Hetzla izpustili na svobodo.

Svoje bivanje v ječi in vse svoje doživljaje v Rusiji dr. Hetzl obširno popisuje v omenjeni knjigi. A nas to ne zanima. Zanima nas bolj to, kar je sovjetski uradnik v pisanosti govoril. Po njegovih besedah so sovjetske »pjetiletke« celemu svetu pesek v oči, pod katerimi se skriva namen, dobiti čas, da bi zrevolucionirali ves svet. Zato se izdajajo letaki in knjižice, kjer se silno hvalijo in v najlepših barvah opisujejo sovjetski uspehi in pridobitve. To zmeša mnogim mladim ljudem glavo, da so slepi za vse drugo, in verjamejo le tem komunističnim vabilom. Ti in še mnogi drugi, ki nimajo ničesar izgubiti, a bi radi dobro živeli in drugim zapovedovali, so neplačani agitatorji za komunizem. Drugi agitatorji, ki so plačani, delajo bolj dosledno in skrivaj. Res, čas dela za komuniste. Ali se jim bo pa svetovna revolucija posrečila, je odvisno še od mnogih činiteljev. Največja ovira, da komunisti drugod niso še prišli do oblasti, je nezimerno slab gospodarski položaj sovjetske Rusije. Tam je silna beda in revščina. Vsa živila se dobivajo na karte in še na karte jih dostikrat ni mogoče dobiti. Vsak prišlec iz Rusije, vojni ujetniki, ki so se tam zamudili in prihajajo v naše okraje, pripovedujejo o tamošnji revščini. Primanjkuje obleke, obutve, živil in sploh vsega. Poleg tega pa vlada tlačanstvo in suženjstvo. Če komunisti hočejo napraviti raj ljudem na zemlji, morajo vendar predvsem za to skrbeti, da bo ljudstvo imelo potrebna stanovanja, dovolj obleke in živil vsake vrste.

Dekler pa tega ne bo, moramo njihov nauk zavračati le kot agitatoričen ter prevraten poskus, da bi nas tlačili s svojo diktaturo tako, kot tlačijo naš bratski ruski narod. K.

Zgodovina metra.

Zgodovina metra je predvsem prastara. Začenja se, če gremo v prve oblike, s sužnjem-ljubljencem perzijskega kralja Kserksa. To je bil mož, katerega stopalo in komolec sta v zgodovini človeštva delala zmešnjavo več kot 2000 let. Ta kraljevi suženj je bil namreč prva mera starih narodov. Po njegovi nogi in komolcu, ki sta bila znatne dolžine, so merili najprej perzijski trgovci. In »noga« in »komolec« sta bila kasneje sprejeta kot dolžinska mera od vsega trgovskega sveta, tako da sta povzročala zmešnjavo od srednjega veka prav do 75. leta preteklega stoletja. Zakaj mednarodni so bili le znaki merila. Noga in komolec pa sta bila v vsaki pokrajini, celo v vsakem večjem obrtniškem mestu, drugačne dolžine.

Tako so imeli n. pr. Francozi pred veliko revolucijo kot dolžinsko mero »toise«; ta mera je prišla iz Lijona, znanega trgovskega središča. Osnova tej meri je bila kraljevska noga, dolga 16,24 cm. Po tečanju dvodecimalnem merilnem načinu je bila »toise« razdeljena v 12 stopal, vsako stopalo v 12 palcev, vsaki palec v 12 linij. Ta »toise« je bila dolga okrog dva metra.

Pri vseh teh različnostih pa si je človeštvo prizadevalo, da bi si izmislilo dolžinsko mero in težo, ki bi bila neizpremenljiva, zanesljiva in za vse enaka. Pa niso ju našli. Leta 1790 pa je francoski državnik Talleyrand predložil narodni skupščini predlog, da bi se uvedla nova mera, ki bi bila osnovana na edinici, odgovarjajoči prirodnim odnosom zemlje. Taka bi mogla biti za vse države in narode veljavna. Narodna skupščina je zaslislala mne-

Parizu. Pariz je dobil plin še le leta 1818.

Danes je vsakemu znano, da padajo meteorji iz neba. Pred poldrugim stoletjem niso tega znali največji učenjaki. Ko je predložil eden omenjeno odkritje pariški akademiji, so ga proglasili za osla. Vsakdo vendar ve, da v nebesih ni kamenja, torej tudi ne more padati iz neba na zemljo. Ravnatelji muzejev so pometali meteorje iz zbirk, da bi se ne osmešili. Še le leta 1803, ko je obiskala kraj Laigle v Normandiji na francoskem kamenita toča, se je posrečilo fiziku Blotu, da je ovrget prvotno mnenje akademije glede meteorjev.

Stari učitelj je plašno skušal miriti.

Meden se je smejal:

»Meni je tukaj kar všeč. Če je vam treba svežega zraka, pojdite le sami na cesto.«

»Če ne boste zunaj, ko naštejemo do tri, potem —«

»Potem bom do petnajst ali šestnajst še tudi tukaj — štejte, do koder se vam zljubi!«

»Šli boste z menoj na cesto!«

»Ne pojdem! Rajši bom gledal, kako se dogovarja vaša sestra Katrica s Colnarjem.«

»Pes! To si upate reči —?«

»To si upam reči, da! Vsa vas bo govorila tako. Le pogledjte, kako se ovija okrog njega, kako jo stiska k sebi! Colnar je oženjen, ima sedemnajst let starega fanta. — Sramota je to!«

Naenkrat je mladi častnik težko zajel sapo; oči so se mu zasukale, z roko je segel proti srcu. Še enkrat je vzbuljeno pogledal svojo sestro, nato pa je težko udaril z glavo po mizi.

»Sramota! — Prezir! — Ali je to — ali je to prav?«

Nekaj je zarožljalo na tla.

Stari učitelj se je naglo pripognil. Bila je vojaška pištola. Vtaknil jo je v žep.

V plesni dvorani je za kratek čas vse utihnilo. Jerneju Bogatcu je postalo slabo. No, seveda, kaj takega se je sedaj večkrat primerilo. To so bile posledice vojne. Katrica je napravila nekaj korakov proti bratu. Nato je obstala.

»Prav nobenega veselja mi ne privošči! Po njegovi volji pa le ne bo!«

Dve minuti nato se je s hruščem zopet pričel ples. Najbolj divje je plesal Colnar s plavolaso Katrico.

Stari učitelj je odpeljal mladega moža iz gostilne. Meden se je smejal za njim:

»Sedaj gre na cesto, pa brez mene!«

Drugi dan je Jernej Bogatec izginil iz domačega kraja.

Njegova mati je vzdihovala, da bo sina, za katerega se je tako bridko in dolgo bala med svetovno vojno, sedaj zopet izgubila. Bog ve, kam je šel! Le pismo ji je bil pustil:

nje petorice glasovitih članov znanstvene akademije, kateri so priporočili za metersko enoto desetmilijonski del meridijanskega kvadranta. In zdaj so se začela merjenja. Številne evropske države so pošljale znanstvene geometrske (zemljomerne) ekspedicije in komisije, ki so merile na vse strani od pola do pola in dobile končno meridijansko dolžinsko mero, ki so jo imenovali »prototype du metre«.

Pri poznejših merjenjih so sicer različni strokovnjaki uvideli, da meter ni točno desetmilijonski del kvadranta, marveč nekaj večji, vendar so dne 20. maja 1875 na pariški konferenci sprejeli to mero kot osnovno dolžinsko mero skoraj vsi kulturni narodi, tudi Japonci. Kot organ mednarodne zveze za izdelovanje tega prototipa je bil osnovan v Bretenilu pri Parizu z imenom »mednarodni biro za merjenje«. Tu so izdelali 30 meterskih palic, točno po »prototipu« in v največji opreznosti, posebej kar se tiče temperature; te palice so imele 90 odstotkov platine in 10 odstotkov iridija. Tako so se ohranile v enaki dolžini pri vseh zračnih spremembah. In vsaka od držav, ki so se glasile za tako dolžinsko edinico, je prejela po en meter, ki ga naj bi imela za vzorec pri izdelavi metrov.

Danes je meterski sistem vpeljan v vse države, le Angleška, Rusija in Zedinjene države Severne Amerike imajo še svoje m... Tu vladajo torej še ostanki zmešnjav, katere je uvedel perzijski Kserks, ko je hotel stopalo in komolec svojega sužnja-miljenca napraviti za nesmrtna...

Dortmund v Nemčiji. Po dolgem času želimo tudi mi Slovenci tukaj, da se oglasimo v našem »Slovenskem gospodarju«. Časi so tukaj zelo slabi in svetovna kriza nas hudo tišči. Večina Slovencev je pri nas brez posla. Bo-

»Ljuba mati, grem daleč od doma in se ne vrnem nikoli več. Sramote, ki jo dela Katrica naši hiši z brezvestnim Colnarjem, ne morem prenesti. Še celo taka grdoba, kakor je Meden, si me upa sramotiti. S tem vencem iz slame po tej hudi vojni ne morem biti venčan. Rajši poginem na tujem, kjer me nihče ne pozna. Nevesta me je pustila; sram jo je, da bi morala imeti tako svakinjo. Tako me bo Katrica pripravila ob vse: ob srečo in življenje. Zbogom, ljuba mati! Kakor hitro prislužim denar, ti bom večkrat kaj poslal; toda nikoli iz tistega kraja, kjer ravno bom. Zato nikar ne povpraševati po meni; Katrica naj nikar več ne izgovarja mojega imena. Le tebe, draga mati, prosim, da me niti en sam dan ne pozabiš. Jernej.«

Studenec.

Če ne jemljemo v misel graščine Staretove, je bilo Colnarjevo posestvo najlepše in največje v Podbregu. Štiristo jutro polja, travnikov in gozda, sto hektarjev torej. Lep, skoraj gospodski

Otvoritev 2100 m dolgega in 6.75 m širokega tunela pod reko Schelde v mestu Antwerpen. Predor je otvoril belgijski kralj z ministri.

žične praznike smo praznovali po stari navadi. Prav posebno nas je razveselilo, da nas je naš prejšnji predsednik vl. g. župnik Fischer obiskal in nam nudil slovenske večernice. Do malega so prišli vsi Slovenci poslušati našega preljubljenega prejšnjega dušnega pastirja. Po pridigi smo zapeli tudi nekaj slovenskih božičnic. To je dokaz, da je še tukaj versko življenje zelo živahno. — Tudi eno žalostno poročilo imamo: Naš rojak in dolgoletni član društva sv. Barbare Ignacij Balentin je nenadoma umrl in je zapustil ženo in številno družino. Na Štefanovo smo ga spremljali k večnemu počitku. Bog daj njegovi duši večni mir! Ostalim naše srčno sožalje! Vsi člani našega društva sv. Barbare želimo »Slovenskemu gospodarju«: Srečno novo leto!

Remšnik. Kakor vsako leto, so nam tudi tokrat dne 18. decembra nudili šolarji naše šole lep užitek z zelo dobro uspelo božičnico. Kljub temu, da manjka naši šoli ena učna moč, se učiteljstvo ni splašilo truda in dela. Mladi igralci so zelo dovršeno vprizorili štiri časi primerne igre. Božičnica bo vsem, ki so se je udeležili, še dolgo v najlepšem spominu!

Marenberg. Dne 23. decembra je bil požar pri posestniku Petru Zlatarju, po domače Ro-

žiču, na pobočju vrha Sv. Treh kraljev. Goreti so začeli hlevi s skednjem, okrog 6. ure zvečer. Domači so ravno jedli, ko so stanovanjci v Rožičevi koči opazili ogenj in takoj poklicali domače. Tudi sosede in tržani so naglo prhiteli na pomoč in tako se je posrečilo rešiti vso živino, razven nekaj perutnine. Zgorela je krma za 14 glav živine, razni stroji in kar je bilo v skednju. Stanovanjsko poslopje je bilo v nevarnosti, ko je prvi vir vode usahnil. Zato so morali toliko časa, dokler niso dobili od drugod vode, braniti hišo s polivanjem sadjevca, ki so ga izlili dva polovnjaka. Zavarovanje je malenkostno, škoda pa velika, zlasti še radi tega, ker je bilo pokradeno zrno, ki so ga iz hiše sipali na prosto. — Naša prireditev na Štefanovo je bila zelo lepo obiskana: domačinov lepo število, pa tudi iz Vuhreda, Brezna, Remšnika in celo iz Vuzenice so prišli gledat igro. Igralci so prav lepo rešili svoje vloge, posebno pohvalo pa zasluži oseba, ki je igrala glavno vlogo.

Puščava na Pohorju. Na Štefanovo smo tudi pri nas priredili božičnico s kratkim, a pestrim sporedom. Obdarovani so bili vsi šolski otroci, to je 109 po številu. Razdelilo se je 24 parov čevljev in veliko perila, nogavic, rokavic in kapic. Nekaj jih je bilo obdarjenih tudi

grunt. Gosposka hiša, lastni lov. — Colnarji so od prдавnega časa prebivali na tej zemlji. Pravili so, da od časa Karla IV., ki je bil naselil enega svojih vojščakov tu ob novozgrajeni cesti kot colnarja in ki je bil menda tudi odkril »studenec«, kakor je bil cesar sam odkril čudoviti vrelec na Češkem, ki se sedaj po njem imenuje Karlovi vari. Podbrežki studenec je ležal na posestvu kmeta Colnarja, kakih sto metrov od poslopja, pa le petdeset korakov od lesenega plota, ki je ločil Colnarjevino od sosednega posestva kmeta Medena.

Studenec je kakor vodomet tri metre visoko metal vodo tako obilno, da so jo morali napolniti do vaškega potoka, iz katerega se je pogostokrat kadilo več metrov daleč. Da je to zdravilna voda, so vedeli ljudje že od pamtiveka. Zunanja temperatura studencu ni nič škodovala; v hudi poletni vročini voda ni bila nič toplejša kakor v pozimskem mrazu, da je kar rezalo; pozimi nič hladnejša ko poleti. Seveda studenec nikoli ni zamrznil.

Dalje sledi.

Predmet zasmeha je bil tudi Edisonov gramofon. Ko je razkazoval gramofon Mouzel pariški akademiji znanosti, se je pognal v razkazovalca ves ogorčen učenjak Bouilleaud in zavpil na ves glas, da se ne pustijo najbolj odlični poslušalci varati od govornice iz trebuha!

Kolikemu zasmehovanju so bili izpostavljeni letalci!

Društva sv. Ane
(Marijanske kongregacije za žene) imajo zdaj edini in najboljši pripomoček v mo-

Sveťa mati Ana.

Cene od 32— do 52— D
Pet različnih vezav.

TISKARNA
SV. CIRILA, MARIBOR